

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА
ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ,
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ,
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА,
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»,
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА,
ГО «МІЖНАРОДНА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА АУДИТОРІВ»

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА
ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД)

МАТЕРІАЛИ
ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 листопада 2024 року

Одеса – 2024

Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та поствоєнний період): Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 листопада 2024 року). — Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2024. Том I. — 170 с.

Редакційна колегія:

д.е.н., проф. Філіппова С.В., д.е.н., проф. Волощук Л.О., к.е.н., доц. Черкасова С.О., к.е.н., доц. Кірсанова В.В., к.е.н., доц. Балан А.А., к.е.н., доц. Селіванова Н.М.

У збірнику представлено роботи науковців, фахівців-практиків, аспірантів, студентів, у яких висловлено результати теоретико-аналітичних досліджень та практичні пропозиції з питань обліково-аналітичного забезпечення інноваційної трансформації економіки України в умовах воєнного стану та поствоєнний період, а також дотичних дискусійних питань.

Участь у роботі конференції взяли фахівці Громадської організації “Міжнародна професійна спілка аудиторів” (м. Одеса), Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк), Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (м. Берегово), Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), Карпатського інституту підприємництва (м. Хуст), Миколаївського національного аграрного університету (м. Миколаїв), Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (м. Харків), Національного університету “Одеська політехніка” (м. Одеса), Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса), Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса), Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Первомайськ), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (м. Харків), а також представники бізнес-сектору різних регіонів України.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та якість наданих матеріалів відповідають автори.

Призначений для фахівців, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

Щира вдячність організаційному комітету конференції!

- Голова оргкомітету: **Філіппова Світлана Валеріївна**, член Академії економічних наук України, академік з обліку та аудиту, д.е.н., проф., директор Інституту економіки та менеджменту, професор кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Заступник Голови оргкомітету: **Волощук Лідія Олександрівна**, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Відповідальний редактор оргкомітету: **Черкасова Світлана Олександрівна**, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Члени оргкомітету: **Балан Алла Аліджанівна**, к.е.н., доц., докторантка кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
Бачо Роберт Йосипович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
Дубініна Марина Вікторівна, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету
Єршова Наталя Юріївна, д.е.н., проф., професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
Іонін Євген Євгенович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Донецького національного університету імені Василя Стуса
Кірсанова Вікторія Василівна, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
Пилипенко Андрій Анатолійович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і бізнес-консалтингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Побережець Ольга Валеріївна, д.е.н., проф., професор кафедри обліку і фінансів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Погорелов Юрій Сергійович, д.е.н., проф., академік Академії економічних наук України, радник члена Рахункової палати
Проскуріна Неля Миколаївна, д.е.н., проф., завідувачка кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету
Садовська Ірина Борисівна, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки
Селіванова Наталія Миколаївна, к.е.н., доц., заступник директора Інституту економіки та менеджменту, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Національного університету «Одеська політехніка»
Хоролець Тетяна Іванівна, уповноважений представник Громадської організації «Міжнародна професійна спілка аудиторів» в Одеській області, керівник Південного округу Всеукраїнської професійної громадської організації «Спілка податкових консультантів України», директор АК ПП «Авіста»

СЕКЦІЯ 1.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ НА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Г.Ф. Азаренков, к.е.н., проф., професор кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

В сучасному бізнес-середовищі відбуваються суттєві трансформаційні процеси, які обумовлені широкою сукупністю факторів, в тому числі процесами діджиталізації та інформатизації, які проникають у всі аспекти діяльності та соціально-економічних відносин. Цифрові інновації, зокрема штучний інтелект, великі дані, хмарні технології та блокчейн, кардинально змінюють традиційні обліково-аналітичні процеси, відкриваючи нові можливості для збору, обробки та аналізу інформації, яка є фундаментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Якість обліково-аналітичного забезпечення відіграє фундаментальну роль у формуванні високого рівня управлінських рішень, та відіграє вагомий роль у забезпеченні ефективності функціонування та розвитку підприємства. Достовірна, своєчасна й повна обліково-аналітична інформація є невід'ємною умовою для оцінки поточного стану ресурсів, аналізу фінансових результатів та прогнозування можливостей зростання. Це забезпечує основу для стратегічного планування, управління ризиками та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Дослідженню питань розвитку обліково-аналітичного забезпечення, а також проблематика цифровізації в обліковій підсистемі, а також в системі управління підприємством в цілому присвячено наукові праці українських та закордонних науковців. Так, слід відмітити наукові доробки, які оприлюднено в працях Зубенко В. М. [1], Кононенко, Л. В., Ніколаєва, С. П. [2], а також Лиска, П. [3], які досліджують особливості та тенденції розвитку обліково-аналітичного забезпечення. Автори Реслер М. [4] та Рубцова М.Ю. [5] в своїх дослідженнях роблять акцент на особливостях сучасних цифрових технологій, які поступово впроваджують в управління підприємством та в облікові процеси. Тому систематизація напрямків впливу сучасних цифрових технологій на обліково-аналітичні процеси суб'єктів господарювання є гармонійним продовженням дослідження актуальної проблематики.

Проведення досліджень щодо виявлення впливу цифрових інновацій на обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством дозволило систематизувати окремі основні напрямки такої взаємодії.

За обліковою компонентою виокремлено наступні: автоматизація; достовірність; доступність; захищеність.

За аналітичною компонентою доцільно виокремити: розширення інструментарію та орієнтацію на стратегічні аспекти управління.

Впровадження цифрових інновацій кардинально змінює обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством, створюючи нові можливості для аналізу, обробки і представлення інформації.

Цифрові інновації значно спрощують облікові процеси, автоматизуючи рутинні завдання, які раніше потребували значних витрат часу і ресурсів. Зокрема, автоматизація дозволяє мінімізувати людський фактор і, відповідно, зменшити ризик помилок у даних. ERP-системи (системи планування ресурсів підприємства) і програмні роботи (RPA) забезпечують точне і швидке виконання облікових операцій, дозволяючи зосередити увагу співробітників на аналітичній діяльності, що створює додаткову цінність для підприємства. Так, автоматизація облікових процесів стала одним з перших і найпоширених кроків запровадження цифрових інновацій.

Активне розвиток цифрових технологій, обумовило поширення сфер застосування хмарних технологій. Використання хмарних технологій у обліково-аналітичному забезпеченні сприяє централізації даних, які зберігаються на єдиній платформі та доступні для різних підрозділів у режимі реального часу. Це забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень і підвищує гнучкість у реагуванні на зміни на ринку. Доступність даних також сприяє прозорості облікових процесів, що є важливим для залучення інвесторів і підвищення довіри до підприємства.

В той же час, цифрові інновації сприяють підвищенню прозорості обліково-аналітичних процесів, що є особливо актуальним в умовах зростаючих вимог до корпоративної соціальної відповідальності та прозорості. Блокчейн, зокрема, забезпечує незмінність і захищеність даних, що створює можливості для верифікації транзакцій у реальному часі і підвищує довіру до фінансової інформації, яку представляє підприємство. В умовах цифровізації обліково-аналітичного забезпечення важливою є кібербезпека, оскільки зберігання і обробка значних обсягів фінансових даних потребує високого рівня захисту. Сучасні інструменти кібербезпеки, такі як багаторівневі системи доступу, шифрування даних та технології резервного копіювання, дозволяють забезпечити надійний захист інформації, мінімізуючи ризики несанкціонованого доступу та втрати даних.

Застосування цифрових інновацій значно розширює можливості аналітичної роботи. Використання великих даних та аналітичних платформ дозволяє підприємствам здійснювати багатовимірний аналіз інформації, який раніше був неможливим або потребував великих ресурсів. Штучний інтелект і алгоритми машинного навчання здатні аналізувати великі обсяги даних у реальному часі, забезпечуючи можливість прогнозування та моделювання фінансових результатів. Це відкриває нові горизонти для планування і управління активами, забезпечуючи більш обґрунтовані і далекоглядні рішення. Цифрові інновації відкривають нові можливості для ефективного управління активами. Зокрема, автоматизовані системи дозволяють відслідковувати стан активів, їх амортизацію, продуктивність і ефективність використання, що допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо заміни або ремонту активів, а також оптимізувати їх використання. Це дозволяє знизити витрати на утримання активів та підвищити їхню загальну ефективність.

Завдяки автоматизації рутинних облікових завдань цифрові інновації дозволяють аналітичним службам підприємств зосередитися на стратегічних аспектах управління, таких як прогнозування, стратегічне планування та аналіз ринкових тенденцій. Це сприяє тому, що обліково-аналітичне забезпечення стає інструментом не тільки для оцінки минулих показників, але й для формування довгострокових стратегій розвитку підприємства.

Запровадження сучасних цифрових технологій відкриває перед підприємством нові можливості для підвищення ефективності управління, оптимізації обліково-аналітичних процесів та покращення якості даних, що використовуються для прийняття рішень. Проте, незважаючи на потенціал цифрових інновацій, значні витрати на їх впровадження, включаючи витрати на технологічну інфраструктуру, навчання персоналу та забезпечення кібербезпеки, обмежують доступність таких технологій для багатьох підприємств. Це створює стримуючий фактор, який впливає на масштаби цифрової трансформації та вимагає ретельного обґрунтування економічної доцільності кожного проєкту.

Цифрові інновації створюють комплексний вплив на обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством, трансформуючи його з інструменту виключно облікових функцій у важливий елемент стратегічного управління. Проте цифровізація несе не тільки переваги, але й виклики, такі як потреба у високому рівні кібербезпеки, значні початкові витрати на впровадження нових технологій та потребу у перепідготовці персоналу. Тому підприємствам важливо розробляти збалансовані підходи до впровадження цифрових інновацій, щоб максимально використати їх потенціал та мінімізувати можливі ризики.

Зважаючи на результати дослідження, слід відмітити, що високі темпи інтеграції процесів цифровізації в усі сфери соціально економічних відносин потребують подальшого глибокого дослідження. Серед напрямків досліджень, які потребують уваги відзначимо вивчення впливу цифрових інновацій на зміну вимог до компетенцій облікового персоналу, а також розробку методів адаптації кадрів до нових технологічних умов. Важливим також є дослідження ризиків, пов'язаних із забезпеченням кібербезпеки обліково-аналітичних даних, зокрема для підприємств, що використовують хмарні обчислення та інші інноваційні технології.

Використані джерела:

1. Зубенко В. М. Розвиток систем обліково-аналітичного забезпечення в умовах цифрової трансформації інформаційної індустрії . Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 3. С. 102 – 106 DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-18> <http://ujae.org.ua/rozvytok-system-oblikovo-analitychnogo-zabezpechennya-v-umovah-tsifrovoyi-transformatsiyi-informatsijnoyi-industriyi/>
2. Кононенко, Л. В., & Ніколаєва, С. П. (2022). Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*, (177), 69-75. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12> <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1056>
3. Лиска, П. (2024). Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. *Сталий розвиток економіки*, (3(50)), 236-243. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-35> <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1025>
4. Реслер М. Вплив цифрової економіки на обліково-аналітичну систему *Acta Academiae Beregsiensis. Economics* № 5 (2024) . С. 441 – 450 URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/180/177>
5. Рубцова М.Ю. Хмарні технології як інструмент поглиблення віртуалізації фінансового сектору. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8009>.